

Sajtóközlemény

Kiadja: Budapesti Metropolitan Egyetem
Budapest, 2021-03-18

„Amit nem fényképezek le, az meg sem történt”

Sok szociofotó csak felnagyítja az adott problémát a nézőnek, ami nagyon kényelmes pozíció. De lehet mélyszegénységet érintetten, empatikusan, gondolatokat ébresztve, nem csak szájalmat keltve fotózni – hangzott el a Budapesti Metropolitan Egyetem fotográfiával foglalkozó online meetupján. Az egyetem online sorozatának [negyedik rendezvényén](#) fotográfusok, képzőművészek beszélgettek a műfaj kihívásairól és felelősségéről.

Horváth M. Judit férjével, Stalter Györggyel több mint tíz év alatt készítette el a magyarországi cigánytelepeken és a városi gettókban élő romák életét bemutató anyagát, a *Más Világot*. A művész elmondta: a munka során kirakósként összeáll a történet, amit a képekkel el szeretne mondani – ahogy az írásban is eljön egy pont, amikor már „a regény írja önmagát”. Amikor ez a folyamat elkezdődik, akkor jön a fotográfus tudatossága: hogyan lesz ezekből a képekből egy történetet elmesélő, egységes anyag. *„Nem véletlenül elkaptam a fotókból áll össze a Más Világ, a képeken szereplőkkel tudatosan dolgoztunk együtt. A fotós fejében nagyon határozott kép, forgatókönyv él – ez esetben a kiszolgáltatottságról –, és megkeresi hozzá azt a helyzetet, azt az embert, akivel együttműködve ezt a történetet a fotó eszközeivel el tudja mondani.”* Cigány származásúként ezt a felvállalt közösséget akarta bemutatni, nem volt benne naiv világjobbító szándék.

Hajdú D. András dokumentarista fotósban ugyanakkor megvolt ez a naivitás, amikor két hónapos munkával megörökítette Dr. Hardi Richárd szemorvos munkáját a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Saját szemével akarta látni, mi az igazság, és hírért akarta vinni. A dokumentarista fotográfiának ez lehet az eredménye: a fotók rendszerszintű változást képesek elérni – ebben az esetben megtörtént, a sorozat is közrejátszott abban, hogy több száz millió forint értékű kórház épül Kongóban. Hajdú D. András is tudja, képeivel milyen történetet akar elmondani, de spontán fotózik: megvárja, amíg szembe jön az a szituáció, amire ehhez szüksége van. *„Sőt, ha úgy érzem, hogy egy-egy képem jobbnak-szebbnek-kerekebbnek láttatja a történetet, mint amilyen az valójában, azt ki szoktam szedni a sorozatból. Nem szeretném, hogy olyat sugalljanak a fotóim, ami nem igaz.”*

Tombor Zoltán a divatfotós felelősségéről is beszélt. A dokumentarista fotós *„nem tehet bele még egy puskát a háborús képbe, ha az eredetileg nem volt ott”*. A divatfotós viszont nem tudósít, hanem kitalál és előre megtervez dolgokat, melyet megfilmesít. Ilyenkor a fikció sokszor többet mond el a valóságról, mint az maga, és ha a megrendezett helyzet hatékonyabban meséli el a történetet, akkor azt kell választani.

Göbolyös Luca képzőművész, a Budapesti Metropolitan Egyetem fotográfia képzésének vezetője is ritkán készít „talált” képeket. *„Amikor valamiről beszélni akarok, hosszú folyamat alatt hozok létre róla egy vizuális végeredményt.”* Hitvallása szerint a személyes válik általánossá, ezért konceptuális sorozatait mindig valamilyen személyes élmény generálja.

Tombor Zoltán elmondta: szerinte Magyarországon a divatfotózás mint műfaj szinte nem is létezik, inkább a termék-eladáshoz és a női szépséghez kapcsolódó alkalmazott munkákat hívják így idehaza. Az amerikai vagy a nyugati európai fashion fotó soha nem játszott egy ligában a hazaiakkal és ez különbség egyre jelentősebb. „A nemzetközi divatfényképezés rangja és szerepe eltérő a hazai megítéléstől. Juergen Teller munkái a londoni National Portrait Gallery-ben a Picasso kép mellett lógnak, nincs minőségbeli különbség a műfajok között.”

Göbolyös Luca Flusser „csatorna elméletére” hivatkozva hozzátette: nem a létrehozás szándéka dönt arról, milyen műfajba soroljuk be az adott képet, hanem a terjesztés csatornája. *„Nem létezik szigorú kategorizálás, határvonal, a képek folyamatos metamorfózisban vannak, attól függően sorolódnak be, hogy hol jelennek meg.”*

Badár Tamás, a Metropolitan fotográfia alapszakának hallgatója – aki emellett gyermekkorától óta bűvész – arról beszélt, hogyan döntheti el a pályán levő fotós, mi lesz: divatfotós, konceptuális fotós vagy dokumentarista. *„Nagyon hiszek a mester-tanítvány kapcsolatban, a legfontosabb, hogy megkeressük a mestereinket. Ez után a tanítvány elkezd vizsgálni magát, mi az ő útja, ha szerencsés, ráérez, ha nem, majd évek múlva vált műfajt, amikor megtalálja.”* Hozzátette: nyolcéves korában találta meg a mesterét a bűvészetben, és 11 évesen tudta, a bűvészet melyik ágát szeretné művelni.

A résztvevők arról is beszéltek, jelent-e fenyegetést az Instagram a profi fotósokra. Ezzel kapcsolatban **Tombor Zoltán** megjegyezte: fontos különbség, hogy alkotói szándékkal készül-e az adott kép vagy sem. A „lakossági” fotózás azért nem befolyásolja a fotóművészetet, mert a kettőnek nincs találkozási pontja, hiszen más célt szolgálnak. *„A fotóművészet nem az Instagramon vagy a családi albumokban ítéltetik meg. Shakespeare sem tartott attól, hogy veszélybe kerül a karrierje, mert egyre többen megtanulnak írni az iskolában. A mindenki számára elérhető fényképezőgép – a telefon – remek eszköz arra, hogy megörökítsen pillanatokat az életünkből, de ez nem művészi alkotás, inkább amatőr képi emlék.”*

Badár Tamás elmondta: a közösségi médiában nem tud megvalósulni a párbeszéd a képpel. A körülötte lévő digitális zaj eltereli a figyelmünket. Ahogy **Göbolyös Luca** fogalmazott: *„A fotográfia technikai sport: fontos a kivitelezés, az utómunka, a kiállított kép mérete. Ez hozzáad a fotóhoz, módosítja az olvasatát.”* *„A kiállítótér szakralizál, a közösségi média mint közeg devalvál”* – tette hozzá a beszélgetést vezető **Bojár Iván András**.

Göbolyös Luca végül a szakmai felelősségről hozzáfűzte: szerinte a kamera mögött álló alkotó attitűdje meghatározza a kép olvasatát, *„a szociófotó sokszor nem csinál mást mint nagyító-lencsét tart a társadalom bibircsókjai elé”*, ilyen módon egy hierarchikus, kívülálló viszonyt kínálva a nézőnek, ezzel szemben a fotográfus lehet empatikus, érintett, a képei, sorozatai pedig figyelem felkeltőek, gondolat ébresztőek és semmilyen módon nem teszik kiszolgáltatottá a fotográfiákon szereplőket.

A Budapesti Metropolitan Egyetem (METU) online meet-up-sorozata a divat, a mozgókép, a grafika és a fotográfia területe iránt érdeklődőknek szól. A gondolatébresztő, szórakoztató és inspiráló beszélgetéseken a terület alkotói és a résztvevők fontos szakmai és társadalmi témákat jártak körül. A februári negyedik meet-upon a fotográfus pályáról beszélgettek a vendégek: **Göbolyös Luca** DLA habil. Balogh Rudolf díjas képzőművész, a 2009-es akkreditáció óta a Budapesti Metropolitan Egyetem fotográfia képzésének vezetője, munkái az Egyesült Államoktól Németországon és Anglián át Indiáig számos kiállításon szerepeltek; **Horváth M. Judit**, mással össze nem téveszthető képi világú, női szemléletű kortárs magyar fotográfus, aki férjével, Stalter Györggyel több mint tíz év alatt végigfotózta Magyarország legmeghatározóbb cigánytelepeit és a pesti gettósodó kerületekben élő romák életét; **Tombor Zoltán** New Yorkban élő autodidakta fotográfus, akinek munkáit többek közt a Vogue, a Harper's Bazaar, a Time, a New York Times Style publikálta, aki az elmúlt években Londonban, Párizsban, Milánóban, Rómában és Tokióban is kiállított; **Hajdú D. András** fotográfus,

a Budapesti Metropolitan Egyetem fotóriporter tagozatának óraadó tanára, és a Nikon magyarországi nagykövete, aki számos helyen fotózott a pekingi olimpiától kezdve a New York-i jazzklubokon át a kongói esőerdőig; és **Badár Tamás** a Metropolitan fotográfia alapszakának hallgatója, emellett gyermekkorától óta bűvész. A beszélgetést **Bojár Iván András** művészettörténész, író, környezetvédelmi aktivista vezette.

###

További információ:

Varga Dóra

+36 1 920 1817

+36 30 857 8179

dvarga@noguchi.hu

A Budapesti Metropolitan Egyetemről

A Budapesti Metropolitan Egyetem (METU) Magyarország legnagyobb magánkézben lévő felsőoktatási intézménye. A METU-n 2 karon, 4 fő képzési területen folyik képzés: kommunikáció, üzlet, turizmus és művészet. A folyamatosan bővülő magyar és angol nyelvű kínálatban jelenleg 32 alapszak, 34 mesterszak, 15 szakirányú továbbképzés és 7 felsőoktatási szakképzés közül választhatnak az egyetem iránt érdeklődők. A Metropolitannek jelenleg több mint 7000 hallgatója van, közel 900 külföldi diákkal a világ 110 országából. Az intézmény 2001 óta meghatározó és dinamikusan fejlődő szereplője a hazai felsőoktatásnak és immár a kelet-közép európai régióknak is. Jelenleg 5 kontinensen, közel 200 külföldi intézménnyel tart fenn partneri kapcsolatot.

2020-ban új kategóriát vezetett be az egyetem; az *Alkotóegyetem* egyaránt utal a piacon egyedülálló portfólió alapú képzési módszerre, az egyetem szakmai küldetésére és a METU hallgatói és oktatói közegének egyik leghangsúlyosabb jellemzőjére is. Az alkotóegyetem-konceptióhoz vezető út egyik legfontosabb lépése a myBRAND portfólió alapú oktatási módszer 2018-as bevezetése volt.

A METU myBRAND oktatási módszertanával hazánkban elsőként alakította át oktatási modelljét a nemzetközi felsőoktatási trendekhez illeszkedő portfólió alapú képzési rendszerré. Oktatása folyamatosan megújuló módszerekre épül, amelyet nemzetközi tapasztalattal rendelkező oktatók és inspiratív, innovatív környezet támogat, ezzel felkészítve a hallgatókat a változó munkaerőpiaci igényekre hazai és nemzetközi szinten egyaránt.